

24 juli 1959

U 8335/59 - C 46 - P1/PS9.

79263/117
GEHEIM

Land: Italië.

Onderwerp: MATTEI en Italië's buitenlandse politiek.

Referenties:

Datum van waarneming: Medio juli 1959.

Bron: Betrouwbaar, met goede contacten in Italiaanse politieke kringen.

Opmerkingen:

Verzonden aan: de Minister van Buitenlandse Zaken.

Aan Zijne Excellentie Prof. Dr. J.E. de QUAY
Minister-President

Plein 1813 no. 4

's-GRAVENHAGE.

21 juli 1959.

MATTEI en Italië's buitenlandse politiek.**GEHEIM**

Kort vóór het bezoek van Generaal de Gaulle richtte de Franse regering zich tot de Italiaanse regering met het verzoek of Italië bereid zou zijn, Frankrijk te helpen met de ontwikkeling van aardolie in de Sahara, - welke hulp niet alleen met geld doch ook met arbeidskrachten en know-how zou kunnen zijn.

Op dit verzoek reageerde Italië, na een zeer korte tijd van beraad, negatief.

Het verzoek op zich zelf werd ter kennis gebracht van de E.N.I., waarop Mattei de zaak besprak met Gronchi en waarschijnlijk ook met Fanfani. Mattei en Gronchi kwamen tot de konklusie, dat één Italiaanse bijdrage tot de Franse plannen in de Sahara de Italiaanse plannen voor de Arabische wereld ongunstig zou beïnvloeden, ja zelfs grote schade zou berokkenen.

Hieruit ziet men dus de grote invloed van Mattei op de buitenlandse politiek van Italië.

De Gaulle kwam dus in zeer slechte stemming in Italië aan. De Franse ambassadeur Gaston Palewski heeft de Gaulle voorgelicht over de politieke situatie van Italië, zo ook over de visie, die Gronchi op Generaal de Gaulle heeft.

De Gaulle zou volgens plan de reis van Noord-Italië naar Rome per vliegtuig maken. Maar op verzoek van Gronchi werd deze reis per trein gemaakt en de Gaulle kwam hierdoor in een dwang-positie, omdat de Italiaanse president nu 11 uur met hem in zijn privé salon-rijtuig een onderhoud had, waarbij noch de beide ministers van buitenlandse zaken noch de beide ambassadeurs aanwezig waren. De Gaulle arriveerde in een zeer slechte stemming in Rome.

Een dag na zijn aankomst in Rome, arriveerde Ferhat Abbas eveneens in Rome. Hij werd afgehaald van het vliegveld door minister Aillaud, die met hem een onofficieel onderhoud had van bijna 2 uur. Dit onderhoud heeft geleid tot een konflikt in de regering van Ferhat Abbas; men verwijt hem n.l., dat hij geheime kontakten met de Franse regering onderhoudt.

President Bourghiba bevindt zich sinds enige weken in Italië, waar hij een kuur ondergaat en zich laat onderzoeken en behandelen voor zijn kanker-aandoening. Hij komt in de komende dagen ook naar Rome en men heeft aldaar aangekondigd, dat dit een niet-officieel bezoek zal zijn. Maar niettemin wordt hij met eerbewijzen op het Quirinaal ontvangen en Gronchi zal hem een onderhoud toestaan.

Op 12.7.1959 had er een onderhoud plaats in de badplaats Salsomaggiore, waar Bourghiba kuurt, waarbij aanwezig waren de Tunesische minister van buitenlandse zaken, van industrie en transport en verder de ambassadeurs van Bourghiba in Rome en in Parijs, en Enrico Mattei. De conferentie had plaats in de Villa dei Gigli, waar Bourghiba tijdelijk verblijft, en duurde van één uur tot half vier namiddags. Wat er besproken is, is niet bekend geworden, maar gezien de rol, die Mattei speelt, kan dit moeilijk worden gebagatelliseerd.

In het kort samengevat: Italië heeft twee buitenlandse politieken, de ene is de officiële van de regering en van de overgrote meerderheid van het parlement, is pro-Frans, pro-NATO enz. De andere, de onzichtbare, is pro-Algerijnse rebellen, anti-Frans enz. Deze politiek wordt door Mattei en de zijnen gesteund, die er vast op rekenen, dat Frankrijks Noordafrika-politiek een nederlaag zal lijden, wat dan voor Mattei en de zijnen grote mogelijkheden zal bieden.

Het verzoek van de Franse regering, of Italië voor de olie-winning in de Sahara hulp zou kunnen bieden, was vanuit het Franse standpunt bezien een meesterlijke zet. Parijs beoogde de beide buitenlandse politieke van Italië te winnen voor misschien wel het belangrijkste aardolie-project ter wereld. Maar gelijktijdig beoogde Parijs ook klaarheid te brengen in de vraag, wie nu in Italië eigenlijk op buitenlands politiek gebied de lakens uitdeelt en nu blijkt, dat de lakens worden uitgedeeld door hen die de nederlaag van Frankrijk in Noord-Afrika wensen, misschien zelfs - in het geheim min of meer - bevorderen, en die samenwerken met anti-Europese krachten van Noord-Afrika.

De moord-aanslag op de Tunesiër in Rome, werkzaam op de Tunesische ambassade, is tekenend en wat het meeste opviel is het feit, dat naar aanleiding van deze aanslag, die grote indruk in geheel Italië heeft gemaakt, de "Unita" (communistisch partij-orgaan) in bijna gelijke termen en scheldpartijen tegen Frankrijk te keer ging als de "Giorno", het dagblad van de E.N.I. Bepaalde kringen nemen deze aanslag te baat om te zeggen, dat de dader van deze aanslag zich in alle rust en vrijheid in Italië heeft kunnen bewegen ondanks de zeer waakzame vreemdelingen-politie, de veiligheids-politie enz. enz.

Gezien het feit, dat ook in West-Duitsland, steeds Noordafrikanen uit de weg worden geruimd, die zich met wapen-handel bezighouden, wordt opgemerkt, dat de E.N.I. ook wapens en ander materiaal aan de Algerijnse rebellen levert en dat zelfs Nasser aan Italië heeft doen weten, dat Rome de centrale is, geworden van communistische agitatie in Noord-Afrika. Rome is immers de residentie van Togliatti, die door Moskou belast is met de leiding van ondergrondse communistische partijen, bewegingen, organisaties enz. van Spanje, Portugal, Tunis, Algerië en Egypte.

Niettegenstaande dit alles gaat de E.N.I. rustig zijn eigen gang, door niemand gecontroleerd en door niemand te controleren. De E.N.I. bezit een eigen vloot en heeft de beschikking over twee eigen vliegvelden, n.l. in Gela en bij Piacenza, waarvan ongecontroleerd en oncontroleerbaar vliegtuigen van en naar Afrika vliegen en passagiers met of zonder paspoort kunnen vervoeren. Bovendien heeft de Franse regering aan de Italiaanse regering gemeld, dat rebellen werden gevangen genomen, waarop wapens werden gevonden, die in Italiaanse fabrieken zijn gefabriceerd.

Het is nog te vroeg om een definitief oordeel over de politieke situatie in Italië te kunnen geven. Maar wel is gebleken, dat Enrico Mattei een centrale positie inneemt in de Italiaanse regerings-politiek en vooral daar zijn wil kan doordrijven, waar het Italiaanse economische belang en zijn economische plannen parallel lopen.